

Beyaz Ekmek Ve Süt Tozu

— sahara · 15 Nisan 2019

Sınıfça, heyecan içindeydik. Öğlen olmasını iple çekiyorduk. Teneffüslerde 4. Ve 5. sınıfların sohbetlerindeydi kulaklarımız. Kedi kulağı titizliğinde dinliyorduk büyük sınıfların sohbetlerini. Bizlere devletimizin gönderdiği beyaz undan pişirilen ekmeğe gelecekti. Öğle teneffüsünde yiyecektik pişirilen ekmeği.

Bir gün önceden öğretmenlerimiz gerekli hazırlığı yapmış sınıflardan birer öğrenciye görev verilmişti. Görev alan öğrenciler evlerinden getireceği bir bez torba ile sınıflarının mevcuduna göre kendilerine verilen unu evlerine götüreceklerdi. Bir ve ikinci sınıflar için velilerinin görevlendirildiğini duymuştuk. Annelerin pişirdiği ekmeğe öğlen teneffüsüne çıkış saatinde okula getirilmiş olacaktı.

Öğlen teneffüsü yaklaşıyordu. Okulumuz tek katlı, beş sınıflı güzel bir binadır. Pencereden okula gelen ziyaretçileri gözlemlenebilir. Diğer sınıfların özlemle beklenen ziyaretçileri penceremizin önünden geçtiler. Kemalettinlerden gelecek ziyaretçiyi bekliyorduk. Öğretmenlerimiz bizi sınıflarda bekletti. Diğer sınıflardaki arkadaşlarımızı kıskanmaya başladık. Onların sınıflarında nasıl güzellikler yaşanıyor, kim bilir.

Gözümüz yollarda kaldı. Ümidimiz azalıyordu. Bir olumsuz durum mu olmuştu? Gelen giden yoktu! Nihayet Sultan teyze görüş alanımıza girdi. Kemalettin'in halasıydı Sultan teyze. Elinde oldukça büyük iki bez torba ile salına salına yürüyordu. Taşdığı ekmeğin ağır olduğu yavaş ve salınarak yürüyüşünden belliydi. 34 mevcudumuz vardı. 34 çocuğa yetecek ekmeği taşımak kolay olmasa gerek.

Köyde, arpa-buğday karışımı tahıldan, köy değirmeninde öğütülen undan yapılırdı ekmeğimiz. Kepekli ekmeğe. Gerçi lezzetine diyecek yoktu köy ekmeğimizin. Fakat karışımda arpa oranı buğdaya göre fazla olursa böylesi undan yapılan ekmeğe erken bayatlar. Hele de katıksız yenirse... Öğlenleri evden getirdiğimiz bir gün önceden pişirilen ekmeğe karnımızı doyururduk. Bu durum okula evi uzak olan çocuklar için geçerliydi. Evi yakın olan arkadaşlarımız öğleyin evlerine giderlerdi.

Biz köylüler ilçemizde fırınlarda pişirilen ekmeği "Beyaz Ekmeğe" diye adlandırırdık. Ve çocuklar için beyaz ekmeği bir tesadüf bulup yiyebilmek bir ayrıcalıktı. İlçeye, senede bir ya da iki kez ayağımız düşerdi. Babam, Orman Kanunu'na muhalefetten mahkeme olmak, bazen de T.C. Ziraat Bankasından kredi çekmek için ilçeye giderdi. Gönlü razı gelirse benim de ilçeye gitmeme razı olurdu. İlk kez 6 yaşında gittim ilçeye. İki saatlik yolu yayan yürürken çok yorulmuştum...

İlçedeyiz babamla. Acıktık. 1960'lı yıllar. Köylü milletinin lokantada yemek yemesi düşünülmezdi bile o yıllarda. Öğle yaklaştığında bir fırına girdik. Bir ekmeğe, yanında da helva aldı babam. Helva

ekmekle karnımızı doyurduk. Bizim gibi 7-8 köylü amcalar da helva-ekmek, zeytin-ekmekle karınlarını doyuruyordu. Fırın, 8-10 insanın rahatça oturacağı biçimde tasarlanmıştı. Benim gibi arkadaşların da ancak 1 ya da iki kez tatmıştı beyaz ekmeği. Kızlar belki de ilk kez görecekerdi beyaz undan pişirilen ekmeği. Onlar ancak hasta olunca ilçeye götürülürdü!

Sultan Teyze artık sınıfımızdaydı. Öğretmenimiz ekmekleri yıldırım hızıyla kıyarken bir taraftan da topluca yemek yeme ilkelerini anlatıyordu. Aç kurt yavruları gibi daldık üzerinde ekmek kokusu gitmemiş ekmek dilimlerine. Katık filan yoktu. Yetesiye doyamadım. Arkadaşlarımın durumu da benden farksızdı. Beyaz ekmekle yemek güzeldi karnımız tam doymasa bile.

Devletimizin bu uygulamasından memnuniyetimizi evde büyüklerimize de ballandıra ballandıra anlatmaktan da geri durmuyorduk. Süt tozu neydi? Sütü bilmeyen yoktur küçük büyük. Toz kelimesi de her çocuğun kelime dağarında vardır. Talaş tozu, kuru toprakta üzerinde tepinince havaya yükselen toprak parçacıkları. Hani bir de kulaktozu. Bu kelime şamarı hatırlatıyor. Nemize gerek şamar. Biz çalışkan öğrencilerdik. Kulaktozu kalsın! Biz süt tozu nedir? Öğrenelim.

Okulun öğrenci mevcudu 200'e yaklaşıyordu. Okul müdürümüz iki adet kazan edindi. Bir gün okulun hizmetlisi okulun bahçesinde kazanlarda su doldurdu. Kazanların altını tutuşturdu. Hoş bir mavi duman yükselmeye başladı gökyüzüne doğru. Bizler derslere devam ettik. Öğleye doğru öğretmenlerimiz kontrolünde okulun bütün öğrencilerini kazanların yanına gittik. Geniş bir halka oluşturduk. Merakla yapılan çalışmayı izlemeye başladık. Buharlar yükseliyordu kazanlardan.

Başöğretmen, (okul müdürü) hizmetlinin yardımıyla içinde süt tozu olan çimento torbası büyüklüğünde bir torbadan tıpkı toz kireç gibi beyaz bir tozu kazana dökmeye başladı. Bir taraftan da yapılan çalışmayı bize anlatıyordu.

"Çocuklar dost Amerika Birleşik Devletleri sizlerin iyi beslenmesi için gönderdi süt tozu dolu çuvalları. Kazandaki su karıştırdıkça sıcak suya dökülen şu beyaz toz süte dönüşecek..." Dörtlerin öğretmeni Nazım öğretmen söz aldı:

"Çocuklar geçen gün tembihlemiştik evlerinizden bardak getirin diye... Şimdi sınıflara gireceksiniz. Hazırlanan sütü sizlere içireceğiz..." Sınıflara girdik. Heyecanlandık yeniden. Acaba sütün tadı nasıldı? Biraz sonra sevgili öğretmenimiz bir güğümle yanımıza geldi. Bardaklarımız hazırды.

Bir an önce sıranın bana gelmesini bekledim. Öğretmeniz:

"Bekleyin. Sütünüzün birazcık soğuduğunu hissettiğinizde içebilirsiniz..."

Bardağımdaki süt bir farklı beyazdı ilkbaharlarda annemin bana içirdiği koyun sütünden; solgun bir

beyaz. Yavaşça bir yudum içtim. Tadından bir şey anlamadım. Sütünü içen arkadaşlarla göz göze geliyorduk. Birbirimize kuşkuyla bakıyorduk. Dostluğun hatırına bardaklarımızda sütü o gün içtik. Ekmeklerden aldığımız tat sütte hiç yoktu.

Okulun bahçesinde süt kazanları için bir kulübe yapıldı. Her gün süt kaynatıldı. Aramızda sütü kana kana içen, içtikten sonra mutlulukla bir oh diyen arkadaşımız olmadı. Süt boldu. Bazı günler evlerimizden şişe getirip eve süt götürürdük. Annem okuldan götürdüğüm süttten yoğurt yaptı. Katı bir yoğurt oluşmadı. Manda yoğurdu nerede, süt tozunun yoğurdu nerede! Karşılaştırılması bile yapılamaz. İki kaşıktan fazla tadan olmadı süt tozundan yapılan yoğurttan.

İlkbahar yaklaştı. Merekte ot suyunu çekti, can çekişiyordu. Koyunlarımız kuzu doğurdu. Güzelim kuzular... İkiz kuzularımız bile doğdu. Babam, kalan otu karneyle veriyordu koyunlara dersem abartmamış olurum. Bir türlü karlar yetesiye terk etmedi çayırları. Koyunlar yarı aç köme (koyun-keçi barınağı) giriyorlardı. Yeterli beslenemeyen hayvanlar kuzularına doyumluk sütte yapamıyordu. İkiz kuzuların durumu içler acısıydı.

Bir çözüm düşümdüm. Okuldan süt getirip kuzuları besleyebilirim. Zaten okulda süt içmekten feragat etmişim birçok arkadaşım gibi. Düşünceni uygulamaya koydum. Kocaman bir şişe buldum. Eve süt getirmeye başladım. İlk günlerde uygulamam işe yaradı. İkiz kuzularım durumdan memnundu birkaç gün. Giderek okulda bizlerin Amerikan Süt Tozundan yapılan tatsız sütü içmekten feragat ettiğimiz gibi kuzular da aynı sütü zoraki içtiler.

Bu uygulamayı ancak bir hafta sürdürebildim. İkiz kuzulardan birisi gün gün zayıfladı. Güneşli bir mart günü başlıyordu. Köme gittiğimde elimde süt şişesi gelişme gösteremeyen kuzuyu aradım. Çayırlar da artık yeşermişti. Koyunlar kırlara, çayırlara açılırken aradığım kuzu kömün köşesinde başını uzatmış halde cansız yatıyordu. Ölmüştü! Boğazım düğümlendi! Ağladım! O gün okulda da yüzüm hiç gülmedi.

Aradan yıllar geçti. Yaşadıkça öğrendim. Yaşam öğretiyor öğrenmek isteyenlere. Ne bir birey ne de bir devlet muhataplarına karşılıksız yardım yapmaz. Karşılıksız alınan yardımlar bireyin onurunu zedeler, devletin ise saygınlığını törpüler... Amerikan yardımı süt tozu, bir kuzuyu bile besleyememişti(!)